

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2019. november 12.*

„Tagállami kötelezettségszegés – A Bíróság kötelezettségszegést megállapító ítélete – A teljesítés elmaradása – 85/337/EGK irányelv – Szélerőműpark engedélyezése és építése – A környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek – Előzetes környezeti hatásvizsgálat hiánya – Szabályossá tételei kötelezettség – Az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése – Kényszerítő bírság és átalányösszeg kiszabása iránti kérelem”

A C-261/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2018. április 13-án

az **Európai Bizottság** (képviselik: M. Noll-Ehlers és J. Tomkin, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

Írország (képviselik M. Browne, G. Hodge és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítők: G. Gilmore BL, J. Connolly és G. Simons SC)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, J.-C. Bonichot (előadó), A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Safjan és S. Rodin tanácselnökök, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen, K. Jürimäe és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. június 1-jei tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2019. június 13-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: angol.

Ítéletet

- 1 Keresetében az Európai Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
 - állapítsa meg, hogy Írország – mivel nem hozta meg a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország (C-215/06, EU:C:2008:380) ítélet rendelkező része 1. pontja második francia bekezdésének teljesítéséhez szükséges intézkedéseket – nem teljesítette az EUMSZ 260. cikkből eredő kötelezettségeit;
 - kötelezze Írországot, hogy fizessen a Bizottságnak napi 1343,2 euró – összesen legalább 1 685 000 euró – általános összeget a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország (C-215/06, EU:C:2008:380) ítélet kihirdetésének időpontja, illetve az említett ítéletben vagy a jelen ügyben hozott ítéletben foglaltak Írország általi teljesítése közötti időszakra, amennyiben az korábbi, mint a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország (C-215/06, EU:C:2008:380) ítéletben foglaltak teljesítésének időpontja;
 - kötelezze Írországot, hogy fizessen a Bizottságnak napi 12 264 euró kényszerítő bírságot a jelen ügyben hozott ítélet meghozatalának időpontja és a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország (C-215/06, EU:C:2008:380) ítéletben foglaltak Írország általi teljesítése közötti időszakra; és
 - kötelezze Írországot a költségek viselésére.

Jogi háttér

A 85/337/EGK irányelv a 97/11 irányelv általi módosítását megelőzően

- 2 Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL 1985. L 175., 40. o.) 2. cikkének (1), (2) és (3) bekezdésében az alábbiakat írta elő:

„(1) A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél [helyesen: az engedély megadása előtt a többek között jellegüknél], méretüknél vagy elhelyezkedésükönél fogva, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező legyen, és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek.

Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg.

(2) A környezeti hatásvizsgálat elvégezhető a tagállamban meglévő, a projektek engedélyezésére vonatkozó eljárás, vagy ennek hiányában más eljárás alkalmazásával, vagy az ennek az irányelvnek való megfelelés céljából kialakítandó eljárásokkal.

(3) A tagállamok kivételes esetekben egyes projekteket teljesen vagy részben mentesíthetnek az ebben az irányelvben megállapított rendelkezések hatálya alól.”

- 3 Ezen irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezett:

„A környezeti hatásvizsgálat minden egyedi esetre vonatkozóan a 4–11. cikkel összhangban megfelelő módon azonosítja, leírja és értékeli az egyes projektek közvetlen és közvetett hatásait a következő tényezőkre vonatkozóan:

- emberek, állat- és növényvilág,

- talaj, víz, levegő, éghajlat és a táj,
- az első és a második francia bekezdésben említett tényezők közötti kölcsönhatás,
- anyagi javak és a kulturális örökség”.

4 Az irányelv 4. cikke így szól:

„(1) Az I. mellékletben felsorolt osztályokba tartozó projekteket vizsgálatnak vetik alá az 5–10. cikkel összhangban” [helyesen: az I. mellékletben felsorolt osztályokba tartozó projekteket az 5–10. cikkel összhangban vizsgálatnak kell alávetni].

(2) A II. mellékletben felsorolt osztályokba tartozó projekteket vizsgálatnak vetik alá az 5–10. cikkel összhangban, amennyiben a tagállamok úgy ítélik meg, hogy azok jellemzői ezt megkövetelik.

A tagállamok ebből a célból többek között megállapítják azoknak a projekteknek a jellegét, amelyek vizsgálatra kötelezettek, vagy meghatározhatják, hogy a II. mellékletben felsorolt osztályokba tartozó projektek milyen kritériumok és/vagy küszöbértékek alapján minősülnek vizsgálatra kötelezettnek az 5 – 10. cikkel összhangban”.

5 A 85/337 irányelv 5. cikke értelmében:

„(1) Azoknak a projekteknek az esetén, amelyek a 4. cikk alapján az 5–10. cikkel összhangban környezeti hatásvizsgálatra kötelezettek, a tagállamok elfogadják azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a projektgazda a III. mellékletben meghatározott alábbi információkat megfelelő formában közli [helyesen: közölje], amennyiben:

- a) a tagállamok úgy ítélik meg, hogy az információ jelentős [helyesen: az információk jelentősek] az engedélyezési eljárás adott szakaszában, és az adott projekt, projekt típus vagy a várható környezeti szempontok sajátos jellemzőire;
- b) a tagállamok úgy ítélik meg, hogy figyelembe véve többek között a pillanatnyi ismereteket és a vizsgálati módszereket, észszerűen elvárható a projektgazdától ennek az információnak az összeállítása [helyesen: ezeknek az információknak az összegyűjtése].

(2) A projektgazda által az (1) bekezdés alapján benyújtandó információ legalább a következőket tartalmazza [helyesen: információk legalább a következőket tartalmazzák]:

- a projekt leírása, beleértve a projekt helyére, kialakítására és méretére vonatkozó információkat,
- a jelentős kedvezőtlen hatások elkerülésére, csökkentésére és – lehetőség szerint – ellensúlyozására tervezett intézkedések leírása;
- a projekt várható fő környezeti hatásainak meghatározásához és vizsgálatához szükséges adatok,
- az 1–3. francia bekezdésben említett adatok nem technikai jellegű összefoglalása”.

(3) Amennyiben szükségesnek ítélik, a tagállamok biztosítják, hogy a vonatkozó információk birtokában lévő bármely hatóság ezeket az információkat a projektgazda rendelkezésére bocsátja”.

6 A 85/337 irányelv 6. cikke a következőképpen szól:

„(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy környezeti feladataik kapcsán a projektben várhatóan érintett hatóságok lehetőséget kapjanak véleménynyilvánításra az engedélyezési kérelemmel kapcsolatban. E célból a tagállamok általánosságban vagy esetről esetre kijelölik azokat a hatóságokat, amelyekkel az engedélyre vonatkozó kérelmek benyújtásakor konzultálni kell. Az 5. cikk alapján kapott információt közlik e hatóságokkal. A konzultációra vonatkozó részletes szabályokat a tagállamok állapítják meg.

(2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy:

- minden engedélyezési kérelem és az 5. cikk alapján kapott minden információ a nyilvánosság számára hozzáférhető legyen;
- az érintettek véleményt nyilváníthassanak a projekt megkezdése előtt
- [...]”

7 Ezen irányelv 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben egy tagállam megállapítja, hogy egy projekt várhatóan jelentős hatással lesz a környezetre egy másik tagállam területén, vagy ha egy tagállam kérelmet nyújt be, mert várhatóan érinteni fogja a projekt, az a tagállam, amelynek a területén a projektet kivitelezni szándékoznak, közli az 5. cikkel összhangban összegyűjtött információkat a másik tagállammal azzal egy időben, mikor azt a saját állampolgárai számára nyilvánosságra hozza. Ezek az információk a két tagállam közötti kölcsönösség és egyenlőség alapján nyugvó, kétoldalú kapcsolatok keretében szükséges konzultációk alapjául szolgálnak.

8 Az említett irányelv 8. cikke értelmében:

„Az 5., 6. és a 7. cikk alapján kapott információt figyelembe veszik az engedélyezési eljárás során”.

9 Ugyanezen irányelv 9. cikkének szövege a következő volt:

„A döntés meghozatala után az eljárni jogosult hatóság/hatóságok tájékoztatja/tájékoztatják a nyilvánosságot a következőkről:

- a határozat tartalma és az ahhoz kapcsolódó bármilyen feltétel,
- az okokról és a mérlegelt tényezőkről, amelyek alapján a döntést meghozták, amennyiben a tagállam jogszabályai ezt előírják.

Az ezekre az információkra vonatkozó részletes rendelkezéseket a tagállamok állapítják meg.

Amennyiben a 7. cikk alapján más tagállamot is tájékoztattak, akkor azt a tagállamot a szóban forgó döntésről is tájékoztatják”.

10 A 85/337 irányelv 10. cikke előírta:

„Ennek az irányelvnek a rendelkezései nem befolyásolják az eljárni jogosult hatóságoknak azt a kötelezettségét, hogy figyelembe vegyék az ipari és gazdasági titoktartással kapcsolatos, valamint a közérdek védelmére vonatkozó, a nemzeti jogszabályokban és közigazgatási rendelkezésekben megállapított, továbbá az elfogadott joggyakorlatból eredő korlátozásokat.

A 7. cikk alkalmazása esetén az információ átadására a másik tagállam számára és az információ fogadására a másik tagállam által azok a korlátozások vonatkoznak, amelyek abban a tagállamban vannak hatályban, amelyben a projektet kivitelezni tervezik”.

- 11 A 85/337 irányelv II. melléklete az ugyanezen rendelet 4. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozó projekteket sorolta fel, vagyis azokat, amelyeket környezeti hatásvizsgálatnak csak akkor kell alávetni, amennyiben a tagállamok úgy ítélik meg, hogy azok jellemzői ezt megkövetelik. Így e melléklet 2. pontjának a) alpontjában szerepeltek a tőzegkitermelési projektek, illetve ugyanezen 2. pont c) alpontjában a fémtartalmú és energiahordozó ásványi anyagok kivételével az olyan ásványi anyagok kitermelésére vonatkozó projektek, mint például a márvány, a homok, a kavics, a pala, a só, a foszfátok és a kálium.

A 85/337 irányelv a 97/11 irányelv általi módosítását követően

- 12 Az 1997. március 3-i 97/11/EK tanácsi irányelvvel (HL 1997. L 73., 5. o.) módosított 85/337/EGK irányelv 2. cikkének (1), (2) bekezdésében és (3) bekezdésének első albekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező legyen és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek. Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg.”

(2) A környezeti hatásvizsgálat elvégezhető a tagállamban meglévő, a projektek engedélyezésére vonatkozó eljárás, vagy ennek hiányában más eljárás alkalmazásával, vagy az ennek az irányelvnek való megfelelés céljából kialakítandó eljárásokkal.

[...]

(3) A 7. cikk sérelme nélkül, a tagállamok kivételes esetekben egyes projekteket teljesen vagy részben mentesíthetnek az ebben az irányelvben meghatározott rendelkezések hatálya alól.”

- 13 Ezen irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A környezeti hatásvizsgálat minden egyedi esetre vonatkozóan a 4–11. cikkel összhangban megfelelő módon azonosítja, leírja és értékeli az egyes projektek közvetlen és közvetett hatásait a következő tényezőkre:

- emberek, állat- és növényvilág,
- talaj, víz, levegő, éghajlat és a táj;
- anyagi javak és a kulturális örökség;
- az első, a második és a harmadik francia bekezdésben említett tényezők közötti kölcsönhatás.”

- 14 Az említett irányelv 4. cikke előírja:

„(1) A 2. cikk (3) bekezdésre is figyelemmel az I. mellékletben felsorolt projekteket vizsgálatnak vetik alá az 5–10. cikkel összhangban.

(2) A 2. cikk (3) bekezdésre is figyelemmel a II. mellékletben felsorolt projektekre, a tagállamok határozzák meg:

a) esetenkénti vizsgálattal;

vagy

b) a tagállamok által megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján,

hogy a projektet alá kell-e vetni az 5–10. cikknek megfelelő vizsgálatnak.

A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy az a) vagy a b) pontnak megfelelő mindkét eljárást alkalmazzák.”

(3) Amikor a (2) bekezdés alkalmazásában esetenkénti vizsgálatot végeznek, vagy küszöbértékeket, illetve szempontrendszert állapítanak meg, figyelembe veszik a III. mellékletben előírt lényeges kiválasztási szempontokat.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság a (2) bekezdés alapján hozott döntését a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi”.

- 15 Ugyanezen irányelv II. melléklete 3. pontjának i) alpontjában szerepelnek az energiatermelés céljából szélenergiát hasznosító létesítmények (szélerőműparkok).
- 16 Ugyanezen melléklet 13. pontjának értelmében az I. és II. mellékletben felsorolt már engedélyezett, kivitelezett vagy kivitelezés alatt álló projektek bármely olyan megváltoztatását vagy bővítését, amelynek jelentős kedvezőtlen hatása lehet a környezetre (az I. mellékletben nem szereplő változtatás vagy bővítés) olyan projektnek kell tekinteni, amely a módosított 85/337 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik.
- 17 A módosított 85/337 irányelvnek a 4. cikk (3) bekezdése szerinti kiválasztási szempontokat tartalmazó III. melléklete pontosítja, hogy a projektek jellemzőinél figyelembe kell venni különösen a környezetszennyezést és -károsítást, valamint a baleseti kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott technológiákra. Ugyanezen melléklet megjelöli, hogy a földrajzi területek környezeti érzékenységét, amelyekre a projektek várhatóan hatással lesznek, többek között a természetes környezet terhelhetőségének figyelembevételével kell értékelni, különös figyelmet fordítva egyes területekre, így a hegvidékekre és az erdős területekre.

A 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380).

- 18 A 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) a Bíróság megállapította, hogy Írország – mivel nem fogadta el azokat a rendelkezéseket, amelyek ahhoz szükségesek,
- hogy a 85/337/EGK irányelv akár a 97/11 irányelvvvel történő módosítását megelőző, akár azt követő változatának (a továbbiakban: 85/337 irányelv) a hatálya alá tartozó projekteket teljes vagy részbeni kivitelezésük előtt megvizsgálják arra tekintettel, hogy szükséges-e a környezetre gyakorolt hatásaik vizsgálata, majd amennyiben a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorolnak, a 85/337 irányelv 5-10. cikkével összhangban hatásvizsgálatnak vessék alá, és
 - hogy a Derrybrienben, Galway megyében (Írország) egy szélerőműtelep és a kapcsolódó tevékenységek vonatkozásában az engedélyek megadását, valamint a munkák kivitelezését az említett irányelv 5-10. cikkével összhangban, környezeti hatásvizsgálat előzze meg –

nem teljesítette a 85/337 irányelv 2., 4. és 5-10. cikkéből eredő kötelezettségeit.

- 19 Ami a derrybrieni szélerőműpark (a továbbiakban: szélerőműpark) és a kapcsolódó tevékenységek környezetre gyakorolt hatásai vizsgálatának hiányára vonatkozó második kifogást illeti, a Bíróság a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380) 94–111. pontjában szereplő indokok alapján állapította meg a kötelezettségszegés fennállását.
- 20 Közelebbről, ami a szélerőműpark építésének első két szakaszát illeti, a Bíróság ezen ítélet 98. pontjában rámutatott, hogy Írország köteles az ezen építésre vonatkozó projektek tekintetében hatásvizsgálatot végezni, ha e projektek a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorolnak.
- 21 E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg ugyanezen ítélet 103. pontjában, hogy a tőzeg- és ásványkitermelési és útépítési munkákra vonatkozó projektek elhelyezkedése és mérete, valamint a terület folyóhoz való közelsége olyan konkrét jellemzőknek tekinthetők, amelyek alapján megállapítható, hogy a fenti projekteket, amelyek elválaszthatatlanok a 46 szélturbina telepítésétől, olyan projekteknek kell tekinteni, amelyek várhatóan jelentős hatást gyakorolnak a környezetre, következésképpen azokat környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni.
- 22 Ezenkívül, a szélerőműpark építésének harmadik szakaszára vonatkozó engedély iránti kérelmet és az eredetileg engedélyezett első két építési szakasz módosítását illetően a Bíróság az említett ítélet 110. pontjában megállapította, hogy a 25 új turbina telepítését, az új szervizutak építését, valamint az eredetileg engedélyezett turbinatípus energiatermelés növelését célzó megváltoztatását, mint amelyek várhatóan jelentős hatással lehetnek a környezetre, e ténynél fogva és az engedély kiadását megelőzően engedélyezési eljárásnak és a 85/337 irányelv 5–10. cikkében foglalt feltételeknek megfelelő környezeti hatásvizsgálatnak kellett volna alávetni.

A pert megelőző eljárás és a Bíróság előtti eljárás

- 23 A 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380) kihirdetését követően a Bizottság 2008. július 15-i levelében felszólította Írországot, hogy az ezen ítélet kihirdetésének időpontjától számított két hónapon belül szolgáltatson információkat az említett ítéletben foglalt teljesítése érdekében hozott intézkedésekről. Írország 2008. szeptember 3-i levelében megerősítette többek között azt, hogy teljes mértékben elfogadja ezt az ítéletet, és hogy a 85/337 irányelvnek megfelelő, naprakész környezeti hatásvizsgálatot tervez a 2008. év vége előtt.
- 24 2009. március 10-i és április 17-i levelében Írország egy, a Bizottsággal való találkozót követően tájékoztatta a Bizottságot arról, hogy egy jogalkotási tervezetet készít elő annak érdekében, hogy olyan szabályossá tételi eljárást indítson, amely kivételes esetben lehetővé teszi a 85/337 irányelv megsértésével kiadott engedélyek „helyettesítő engedély” kibocsátásával történő szabályossá tételét, és hogy ezen eljárás alapján a szélerőműpark működtetője ilyen engedélyt kér.
- 25 2009. június 26-án a Bizottság felszólító levelet küldött e tagállamnak, amelyben megállapította egyrészt, hogy a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben foglaltak (C-215/06, EU:C:2008:380) teljesítésének biztosítása érdekében Írország által elfogadandó szabályozásnak csak a tervezetét kapta meg, másrészt pedig, hogy továbbra is várja a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásainak tervezett vizsgálatára vonatkozó információkat. 2009. szeptember 9-én Írország válaszolt e felszólító levélre, megerősítve egyrészt, hogy a helyettesítési eljárást bevezető jogszabály-módosítás rövid időn belül elfogadásra kerül, másrészt pedig, hogy a szélerőműpark üzemeltetője elvi hozzájárulását adta a helyettesítő engedély iránti kérelem benyújtásához.

- 26 2010. március 22-én a Bizottság újabb felszólító levelet küldött Írországnak, és felhívta e tagállamot, hogy az e levél kézhezvételétől számított két hónapon belül tegye meg észrevételeit. Az említett tagállam 2010. május 18-i, július 22-i és szeptember 13-i levelében válaszolt. Az utolsó levélben az ír hatóságok tájékoztatták a Bizottságot arról, hogy 2010 júliusában elfogadták a Planning and Development (Amendment) Act 2010-et (a területrendezésről és a fejlesztésről szóló 2010. évi törvény) (a továbbiakban: PDAA). A PDAA XA. része és különösen annak 177B. és 177C. cikke a környezeti hatásvizsgálati kötelezettség megsértésével kiadott engedélyek szabályossá tételére irányuló eljárást ír elő.
- 27 Az ír hatóságok és a Bizottság közötti újabb levélváltást, valamint az Írország részéről a 2010. és a 2012. év között további jogi intézkedéseket elfogadására vonatkozóan történt tájékoztatást követően a Bizottság 2012. szeptember 19-i levelében többek között arra kérte e tagállamot, hogy tájékoztassa arról, hogy a szélerőműpark projektgazda e szabályossá tételre irányuló eljárás alá tartozik-e.
- 28 Írország 2012. október 13-i levelében jelezte, hogy a szélerőműpark üzemeltetője, amely egy félig állami vállalkozás 100%-os tulajdonában áll, megtagadja a PDAA XA. részében előírt szabályossá tételre irányuló eljárás alkalmazását, és hogy sem a nemzeti jog, sem az uniós jog nem teszi lehetővé ezen eljárás alkalmazásának megkövetelését. Különösen az uniós jog nem írja elő, hogy megkérdőjelezzék a szélerőműpark építése céljából kiadott engedélyeket, amelyek jogerőssé váltak, és a jogbiztonság és a törvény visszaható hatályának tilalma elvével, valamint a Bíróságnak a tagállamok eljárási autonómiájára vonatkozó ítélkezési gyakorlatával ellentétes lenne ezen engedélyek visszavonása.
- 29 2013. december 16-i levelükben az ír hatóságok tájékoztatták a Bizottságot, hogy a szélerőműpark üzemeltetője késznek mutatkozott arra, hogy e park környezetre gyakorolt hatásának „nem hivatalos” vizsgálatát elvégezze, ami mindazonáltal megfelel a 85/337 irányelv követelményeinek.
- 30 2014-ben Írország megküldött a Bizottságnak egy „elvi dokumentumot”, amely a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásai „nem hivatalos” vizsgálatának eljárása tekintetében egy „ütemtervre” utal. E tagállam a Bizottsággal 2014. május 13-án tartott találkozón is kötelezettséget vállalt arra, hogy megküldi a Bizottságnak egy „szándéknyilatkozat” tervezetét, amely a szélerőműpark üzemeltetője és a környezetvédelmi ügyminiszter között jött létre a nem hivatalos környezetvédelmi vizsgálat lefolytatásáról kötött megállapodás tárgyában. Egy ilyen tervezetet 2015. március 11-én megküldött a Bizottságnak, amelynek az ír hatóságok 2016. március 7-én egy új változatát közölték.
- 31 A Bizottság több alkalommal jelezte, hogy e dokumentumok nem teszik lehetővé, hogy Írország teljesítse kötelezettségeit. Egy, 2016. november 29-i ülést követően a Bizottság szolgálatai a 2016. december 15-i e-mailjükben jelezték az ír hatóságoknak, hogy az aláírt szándéknyilatkozat végleges szövegének 2016 végére meg kell érkeznie a Bizottsághoz, és hogy ellenkező esetben a Bizottság ismételten a Bírósághoz fordulhat 2017 elején.
- 32 2016. december 22-én Írország megküldte a Bizottságnak az „elvi dokumentum” új változatát, valamint egy 2015. december 2-i „keretdokumentumot”. A kísérőlevélben az ír hatóságok rámutattak, hogy e két dokumentum aláírása 2017. január végén esedékes.
- 33 Az ír hatóságokkal folytatott további levélváltásokat követően a Bizottság 2018. január 26-i levelében jelezte Írországnak, hogy az „elvi dokumentum” aláírása ellenére úgy véli, hogy a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak maradéktalan teljesítésére vonatkozó kötelezettség megszegése továbbra is fennáll. Kilenc évvel ezen ítélet kihirdetését követően a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálata tekintetében nem történt lényeges előrelépés.

- 34 2018. február 1-jei levelében Írország elismerte, hogy az ügy megoldása érdekében folytatott megbeszélések már több éve folytatódnak. Ugyanebben a levélben e tagállam mindazonáltal azt állította, hogy az e teljesítéshez szükséges intézkedések meghozatalát megelőzően megvárta a Bizottság által a 2016. december 22-i levelében közölt dokumentumokra vonatkozóan tett észrevételeket.
- 35 A Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy Írország továbbra sem tett eleget a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380) rendelkező része 1. pontjának második francia bekezdésében foglaltaknak, megindította a jelen keresetet.
- 36 A jelen ügyben az eljárás írásbeli szakaszának lezárását követően a Bizottság a Bíróság Hivatalához 2019. április 1-jén érkezett levelében tájékoztatta a Bíróságot az ír hatóságoktól 2019. március 29-én kapott levélről (a továbbiakban: 2019. március 29-i levél), amelyből kitűnik, hogy a szélerőműpark működtetője vállalta, hogy a „lehető legrövidebb időn belül” együttműködik a PDAA által előírt „helyettesítő eljárás” lefolytatása érdekében, a környezeti hatások utólagos értékelését” biztosítandó. 2019. április 1-jén az ír hatóságok ugyancsak továbbították e levelet a Bíróság Hivatalához.

A kötelezettségszegésről

A felek érvei

- 37 A Bizottság emlékeztet arra, hogy 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletében (C-215/06, EU:C:2008:380) a Bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy Írország nem teljesítette a 85/337 irányelvből eredő kötelezettségeit, mivel nem fogadta el valamennyi ahhoz szükséges rendelkezést, hogy egy szélerőműtelep és a kapcsolódó tevékenységek vonatkozásában az engedélyek megadását, valamint a munkák kivitelezését környezeti hatásvizsgálat előzze meg. A Bizottság szerint Írország nem vitatja, hogy a kötelezettségszegés orvoslása érdekében konkrét intézkedéseket kell hoznia.
- 38 A Bizottság úgy véli, hogy a Bíróságnak nem volt feladata ebben az ítéletben meghatározni a megállapított kötelezettségszegés orvoslását lehetővé tevő különös intézkedéseket. Ezzel szemben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából (2004. január 7-i Wells ítélet, C-201/02, EU:C:2004:12, 64. és 65. pont; 2012. február 28-i Inter – Environnement Wallonie és Terre wallonne ítélet, C-41/11, EU:C:2012:103, 42., 43. és 46. pont) az következik, hogy Írország köteles megszüntetni a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatának elmulasztásából eredő jogellenes következményeket, és meg kell hoznia minden szükséges intézkedést e mulasztás orvoslása érdekében. Mindenesetre a jelen ügyben szereplőkhöz hasonló egyszerű előkészítő intézkedések nem elegendőek.
- 39 Érvelése alátámasztásául a Bizottság továbbá a 2017. július 26-i Comune di Corridonia és társai ítéletre (C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589, 35. pont), valamint a 2018. február 28-i Comune di Castellbellino ítéletre (C-117/17, EU:C:2018:129, 30. pont) is hivatkozik, amelyek megerősítik, hogy az illetékes nemzeti hatóságoknak – hatáskörükön belül eljárva – meg kell tenniük minden szükséges intézkedést valamely elmaradt környezeti hatásvizsgálat pótlására, például azzal, hogy egy ilyen vizsgálat elvégzésének céljából egy már kiadott engedélyt visszavonnak vagy felfüggesztenek. Az uniós joggal nem ellentétes, ha a környezeti hatásvizsgálatot, bizonyos feltételek teljesülése esetén, szabályossá tétel címén végzik el.
- 40 A pert megelőző eljárás során Írország két különböző – a jelen ítélet 24. és 29. pontjában hivatkozott – javaslatot tett annak érdekében, hogy pótolja a szélerőműpark hatásai vizsgálatának elmulasztását, anélkül azonban, hogy azok közül bármely tekintetében eljárta volna konkrétan.
- 41 Egyrészt e tagállam a nem hivatalos hatásvizsgálat végzésének lehetőségére hivatkozott. Annak végrehajtása érdekében azonban semmilyen konkrét intézkedést nem fogadott el.

- 42 Másrészt a Bizottság arra hivatkozik, hogy Írország módosította a jogszabályait annak érdekében, hogy olyan eljárást vezessen be, amely lehetővé teszi az uniós jogból eredő környezeti hatásvizsgálati kötelezettség megsértésével kiadott engedélyek szabályossá tételét. Márpedig e tagállam immár azt állítja, hogy ezt az eljárást – amely a PDAA XA. részében szerepel – csak a jövőre nézve lehet alkalmazni, és annak ellenére, hogy a szélerőműpark üzemeltetője félig állami vállalkozás 100%-os tulajdonában lévő leányvállalat, nem kötelezhető arra, hogy azt alkalmazza.
- 43 A Bizottság ugyanakkor úgy véli, hogy Írország köteles visszavonni vagy felfüggeszteni a szóban forgó engedélyeket, és el kell végeznie egy utólagos korrekciós vizsgálatot még akkor is, ha ezek az intézkedések a szélerőműpark üzemeltetőjének szerzett jogait érintik. A tagállam azon lehetőségét, hogy e tekintetben az eljárási autonómia elvére hivatkozzon, a 2016. november 17-i Stadt Wiener Neustadt ítélet (C-348/15, EU:C:2016:882, 40. pont) értelmében a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elve korlátozza.
- 44 Ezenkívül a 2007. június 14-i Medipac-Kazantzidis ítéletből (C-6/05, EU:C:2007:337, 43. pont) az következik, hogy a szélerőműpark üzemeltetőjét, amennyiben az olyan leányvállalat, amely 100%-ban egy közhatalmi szerv ellenőrzése alá tartozó jogalany tulajdonában van, kötik az uniós irányelvekből eredő kötelezettségek.
- 45 Egyébiránt a Bizottság arra hivatkozik, hogy a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítésének késedelme nem igazolható. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint (2008. december 9-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-121/07, EU:C:2008:695, 21. pont) noha az EUMSZ 260. cikk nem határozza ugyan meg az ítéletben foglaltak teljesítésére nyitva álló határidőt, e teljesítésnek azonnal el kell kezdődnie, és a lehető legrövidebb idő alatt meg kell történnie. A jelen ügyben sem a szóban forgó problémakör összetettsége, sem az Írország és a Bizottság között fennálló kommunikáció 2016. év végén történt állítólagos megszakadása nem igazolhatja e tagállam elhúzódó tétlenségét. A Bizottság ezenkívül emlékeztet arra, hogy korábban jelezte, hogy a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítésének végső határideje 2016. december hónap volt.
- 46 Válaszában a Bizottság arra hivatkozik, hogy Írország továbbra sem végezte el szabályossá tétel címén a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatát. Így e tagállam nem tette meg a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítéséhez szükséges minimumintézkedéseket.
- 47 Írország a Bizottság keresetének elutasítását kéri.
- 48 E tagállam arra hivatkozik, hogy a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletből (C-215/06, EU:C:2008:380) és az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyre vonatkozó eljárási iratokból kitűnik, hogy az említett ítélet rendelkező része 1. pontjának két francia bekezdése valójában csak egy és ugyanazon kötelezettségzegésre vonatkozott, nevezetesen a 85/337 irányelv teljes átültetésének elmulasztására. Következésképpen, ezen irányelv átültetésén kívül, szélerőművekre vonatkozó különös intézkedések elfogadására nem volt szükség.
- 49 Egyébiránt a Bizottság keresetlevelében elmulasztotta meghatározni azokat a különös intézkedéseket, amelyeket Írország a rendelkező rész 1. pontjának második francia bekezdése tekintetében az említett ítéletben foglaltak teljesítése érdekében köteles megtenni.
- 50 Ezenkívül ugyanezen ítélet nem helyezte hatályon kívül vagy nem érvénytelenítette a szélerőműpark építésére vonatkozóan 1998 és 2003 között megadott engedélyeket. Az EK 226. cikk – jelenleg EUMSZ 258. cikk – alapján kötelezettségzegés megállapítása iránt benyújtott kereset nem érintheti a harmadik személyek által szerzett jogokat, különösen akkor, ha ennek keretében e harmadik személyeket nem hallgatják meg.

- 51 Ami a nemzeti közigazgatási határozat hatályon kívül helyezését lehetővé tévő eljárásokat illeti, ezek a tagállamok eljárási autonómiájának körébe tartoznak. A 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380, 59. pont) megerősíti, hogy a környezeti hatásvizsgálat pótlására vonatkozó kötelezettséget az egyes tagállamokban alkalmazandó eljárásjogi keret korlátozza. Márpedig Írországban építési engedélyt csak a High Court (felsőbbíróság, Írország) helyezhet hatályon kívül, amennyiben ahhoz e célból közvetlen keresetet nyújtottak be.
- 52 E tekintetben a 2016. november 17-i Stadt Wiener Neustadt ítéletből (C-348/15, EU:C:2016:882) az következik, hogy bizonyos feltételek tiszteletben tartása mellett a tagállamok a városfejlesztés terén elfogadott határozatok ellen irányuló keresetekre alkalmazandó határidőket is megállapíthatnak. A PDAA elfogadását megelőzően hatályos ír eljárási jognak megfelelően a városfejlesztési engedélyek hatályon kívül helyezése iránti kérelmek benyújtására két hónapos határidőt írtak elő. A PDAA ezt a határidőt nyolc hétben határozta meg. Következésképpen a szélerőműpark építésére vonatkozóan kiadott engedélyek jogerőre emelkedtek.
- 53 Írország azt állítja, hogy e körülmény folytán a jelen ügyben szereplő helyzet különbözik a Bizottság által hivatkozott, 2017. július 26-i Comune di Corridonia és társai ítélet (C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589), valamint a 2018. február 28-i Comune di Castelbellino (C-117/17, EU:C:2018:129) ítélet alapjául szolgáló ügyekben szereplő helyzettől. A tényállás ismertetéséből kitűnik, hogy a szóban forgó engedélyeket a nemzeti bíróság ténylegesen hatályon kívül helyezte. A környezeti hatásvizsgálat elvégzésére vonatkozó kötelezettséggel kapcsolatos kérdések az e hatályon kívül helyezéseknél későbbi, az érintett projektekre vonatkozó új engedélyek megadására irányuló eljárás keretében merültek fel.
- 54 A jelen ügy különbözik a 2004. január 7-i Wells ítélet (C-201/02, EU:C:2004:12) alapjául szolgáló üggyől is, amelyben az előírt határidőn belül vitatott nemzeti engedély tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztettek elő előzetes döntéshozatal iránti kérelmet. A Bíróság ezen ítéletében azt állítja, hogy a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a nemzeti jog lehetővé teszi-e a már megadott engedély visszavonását vagy felfüggesztését. Ezenkívül a 2008. február 12-i Kempter ítéletben (C-2/06, EU:C:2008:78) a Bíróság megerősítette, hogy jogerős közigazgatási határozat esetén az uniós jog nem követeli meg, hogy valamely nemzeti hatóság elvben köteles legyen e határozat visszavonására.
- 55 Egyébiránt, az olyan városfejlesztési engedélyek esetében, amelyek már nem képezhetik bírósági felülvizsgálat tárgyát, a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvét, valamint az ilyen engedélyek jogosultjainak tulajdonhoz való jogát tiszteletben kell tartani.
- 56 Márpedig a jelen ügyben a kiadott – immár jogerőssé vált – engedélyek visszavonása ellentétes a jogbiztonság elvével. Írország tehát nem köteles azokat hatályon kívül helyezni vagy visszavonni. A *fortiori*, a PDAA vonatkozó rendelkezései alapján sem volt köteles utólagosan környezeti hatásvizsgálatot végezni.
- 57 Másodlagosan Írország arra hivatkozik, hogy immár eleget tett a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletből (C-215/06, EU:C:2008:380) eredő kötelezettségeknek, amennyiben intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy a fennálló jogszabályi kereten kívüli nem hivatalos hatásvizsgálatot végezzenek el Derrybrienben. Az Írország és a Bizottság közötti – a keresetlevélben részletezett – együttműködés története az ír kormány e tekintetben fennálló jóhiszeműségét tanúsítja.
- 58 Ezen érv alátámasztásául Írország többek között arra hivatkozik, hogy az ír kormány „elvi dokumentumot” készített a szélerőműpark projektgazdával egyetértésben. E dokumentum értelmében a projektgazdának – a keretdokumentumot is tiszteletben tartva – el kell készítenie egy környezeti jelentést, amelynek tartalmaznia kell az esetleges kárenyhítő intézkedéseket. E dokumentum azt is előírja, hogy az említett jelentés nyilvános konzultáció tárgyát fogja képezni.

- 59 Az ilyen folyamat kezdeményezése a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak megfelelő teljesítésének minősül, mivel, a 85/337 irányelv teljes körű átültetésével ellentétben, amely teljes egészében az ír hatóságok ellenőrzése alá tartozott, valamely projekt környezeti hatásvizsgálatának végrehajtása ténylegesen megkívánja harmadik személyek részvételét.
- 60 Harmadlagosan, Írország azt állítja, hogy kötelezettségeinek eleget fog tenni legkésőbb arra az időpontra, amelyre a jelen ügyben a Bíróság előtt esetlegesen tartott tárgyalást kitűzik.
- 61 Egyébiránt a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálata érdekében szükséges eljárás időtartama ahhoz kapcsolódik, hogy a Bizottság nem reagált a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásai vizsgálatának előkészítésére szolgáló „elvi dokumentum” 2016. december 22-i megküldését követően. Az ír hatóságok várták e dokumentum formális jóváhagyását. Mindenesetre egy tagállam nem büntethető azért, mert kivárta a szükséges időt a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez megfelelő intézkedések meghatározása érdekében, vagy mert nem tudta meghatározni azokat.
- 62 Írország a tárgyaláson megerősítette, hogy már nem tervezi a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásai nem hivatalos vizsgálatának elvégzését. Amint az a 2019. március 29-i levélből kitűnik, Írország immár azt állítja, hogy a szélerőműpark üzemeltetője hozzájárult az együttműködéshez annak érdekében, hogy a PDAA XA. részének alkalmazásában szabályossá tételi eljárást indítsanak. Ennek keretében a 85/337 irányelvnek megfelelő környezeti hatásvizsgálatot a lehető legrövidebb időn belül kell elvégezni.
- 63 A tárgyaláson a Bíróság által feltett kérdésekre válaszul Írország pontosította, hogy a szélerőműpark üzemeltetőjének formális beleegyezése még hiányzik. Ezenkívül nem dönthető el, hogy ez utóbbi maga kérné a PDAA 177. cikk alapján a helyettesítő engedélyt, vagy a PDAA 177. cikk értelmében az illetékes hatóságok saját maguk hivatalból kezdeményeznék a szabályossá tételi eljárást.

A Bíróság álláspontja

Előzetes észrevételek

- 64 Az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdés alapján benyújtott jelen kereset keretében a Bizottság azt állítja, hogy Írország a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltaknak kizárólag az ezen ítélet rendelkező része 1. pontjának második francia bekezdésében szereplő második kifogás tekintetében nem tett eleget. A Bíróság e tekintetben úgy ítélte meg, hogy Írország – mivel nem fogadta el azokat a rendelkezéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy e szélerőműtelep építése és a kapcsolódó tevékenységek vonatkozásában az engedélyek megadását, valamint a munkák kivitelezését a 85/337 irányelv 5-10. cikkével összhangban, környezeti hatásvizsgálat előzze meg – nem teljesítette az ezen irányelv 2., 4. és 5–10. cikkéből eredő kötelezettségeit.

A kereset elfogadhatóságáról

- 65 Mivel Írország lényegében arra hivatkozik, hogy a Bizottság elmulasztotta a kereset tárgyának meghatározását és a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltaknak a rendelkező része 1. pontjának második francia bekezdését illető teljesítéséhez szükséges intézkedések megjelölését, meg kell állapítani, hogy valójában a jelen kereset elfogadhatóságát kérdőjelezi meg.
- 66 E tekintetben a Bizottság a keresetlevelében azt állítja, hogy a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben foglaltaknak (C-215/06, EU:C:2008:380) a rendelkező része 1. pontjának második francia bekezdése tekintetében történő teljesítése érdekében Írországnak meg kellene szüntetnie a

szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásainak előzetes vizsgálatára vonatkozó kötelezettség megsértéséből eredő jogellenes következményeket, és e célból meg kellene indítania a szóban forgó projekt szabályossá tételére irányuló eljárást. Ez utóbbi e projekt környezetre gyakorolt hatásainak a 85/337 irányelv követelményeinek megfelelő vizsgálatát kell magában foglalniuk.

- 67 Következésképpen Írország tévesen rója fel a Bizottságnak, hogy nem jelölte meg a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, és ebből kifolyólag nem jelölte meg pontosan a kereset tárgyát.
- 68 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy Írország állításai nem érintik a jelen kereset elfogadhatóságát.

Az ügy érdeméről

- 69 Írország arra hivatkozva vitatja a jelen kereset megalapozottságát, hogy a 85/337 irányelv átültetésén kívül nincs szükség szélerőművekre vonatkozó különös intézkedések elfogadására, és hogy belső joga szerint különösen nem lehetséges az e park üzemeltetőjének adott engedélyek visszavonása.
- 70 A Bizottság ezzel szemben úgy véli, hogy Írország – amint az a jelen ítélet 66. pontjában felidézésre került – köteles megszüntetni a megállapított kötelezettségzegésből eredő jogellenes következményeket és szabályossá tételi eljárás keretében elvégezni a szélerőműparkok által a környezetre gyakorolt hatások ezen irányelv követelményeinek megfelelő vizsgálatát.
- 71 Ilyen körülmények között meg kell vizsgálni a tagállamra akkor háruló kötelezettségeket, ha valamely projektet a 85/337 irányelv által előírt előzetes környezeti hatásvizsgálati kötelezettség megsértésével engedélyeztek, különösen abban az esetben, ha az engedélyt a nemzeti törvényben előírt határidőn belül nem támadták meg, tehát a nemzeti jogrendben jogerőssé vált.
- 72 Ebben a vonatkozásban emlékeztetni kell arra, hogy a 85/337 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az ugyanezen irányelv I. és II. mellékletével összefüggésben értelmezett 4. cikkének értelmében a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projekteket az engedély megadása előtt vizsgálatnak kell alávetni a hatásukat illetően (2004. január 7-i Wells ítélet, C-201/02, EU:C:2004:12, 42. pont).
- 73 Az ilyen vizsgálat előzetes jellegét annak szükségessége igazolja, hogy a környezeti hatásokat az illetékes hatóság minden technikai tervezési és döntéshozatali folyamat lehető legkorábbi fázisában figyelembe vegye, mivel a cél sokkal inkább a környezetszennyezés és károsítás eredendő elkerülése, mint a hatásaikkal szembeni utólagos küzdelem (2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet, C-215/06, EU:C:2008:380, 58. pont; 2017. július 26-i Comune di Corridonia és társai ítélet, C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589, 33. pont).
- 74 Ezzel szemben a 85/337 irányelv nem ír elő az ezen előzetes vizsgálat megsértéséből eredő következményekre vonatkozó rendelkezéseket (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Comune di Corridonia és társai ítélet, C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589, 34. pont).
- 75 Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében előírt lojális együttműködés elve szerint a tagállamok mindazonáltal kötelesek az uniós jog e megsértéséből eredő jogellenes következményeket megszüntetni. E kötelezettség címzettje az érintett tagállam valamennyi szerve, köztük az illetékes hatóságok, amelyeknek – hatáskörükön belül eljárva – meg kell tehát tenniük minden szükséges intézkedést valamely elmaradt környezeti hatásvizsgálat pótlására, például azzal, hogy egy ilyen vizsgálat elvégzésének céljából egy már kiadott engedélyt visszavonnak vagy felfüggesztenek (lásd ebben az értelemben: 2004. január 7-i Wells ítélet, C-201/02, EU:C:2004:12, 64. pont; 2017. július 26-i Comune di Corridonia és társai ítélet, C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589, 35. pont).

- 76 Ami az ilyen mulasztás utólagos rendezésének lehetőségét illeti, noha a 85/337 irányelvvel nem összeegyeztethetetlen, hogy az alkalmazandó nemzeti szabályok bizonyos esetekben lehetővé tegyék egyes, az uniós jogra tekintettel szabálytalan műveletek vagy aktusok szabályossá tételét, ennek az a feltétele, hogy ne biztosítson lehetőséget arra, hogy az érdekeltek megkerüljék az uniós jog szabályait vagy kivonják magukat azok alkalmazása alól, valamint hogy e lehetőség kivételes jellegű maradjon (2017. július 26-i *Comune di Corridonia és társai* ítélet, C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589, 37. és 38. pont).
- 77 Az ilyen szabályossá tételi eljárásban, valamely létesítmény kialakítását és üzembe helyezését követően elvégzett vizsgálat nem korlátozódhat az e létesítmény környezetre gyakorolt jövőbeli hatásaira, hanem annak a létesítmény kialakítása óta jelentkezett környezeti hatásokat is figyelembe kell vennie (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i *Comune di Corridonia és társai* ítélet, C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589, 41. pont).
- 78 Ezzel szemben a 85/337 irányelvvel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely bármiféle bizonyított kivételes körülmény hiányában is lehetővé teszi a nemzeti hatóságok számára, hogy olyan rendezési engedélyt állítsanak ki, amely ugyanolyan joghatással bír, mint amelyek az ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdésének, valamint 4. cikke (1) és (2) bekezdésének megfelelően elvégzett környezeti hatásvizsgálatot követően kiállított előzetes engedélyhez kapcsolódnak (lásd ebben az értelemben: 2008. július 3-i *Bizottság kontra Írország* ítélet, C-215/06, EU:C:2008:380, 61. pont; 2016. november 17-i *Stadt Wiener Neustadt* ítélet, C-348/15, EU:C:2016:882, 37. pont, 2017. július 26-i *Comune di Corridonia és társai* ítélet, C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589, 39. pont).
- 79 Az említett irányelvvel ellentétes továbbá az olyan jogszabályi intézkedés is, amely kivételes körülmények hiányában is megengedi, hogy egy projekt, amely vonatkozásában a 85/337 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében környezeti hatásvizsgálatot kellett volna végezni, úgy legyen tekinthető, mint amellyel kapcsolatban ezt a hatásvizsgálatot elvégezték (lásd ebben az értelemben: 2016. november 17-i *Stadt Wiener Neustadt* ítélet, C-348/15, EU:C:2016:882, 38. pont).
- 80 A 85/337 irányelvvel ugyancsak ellentétes az, hogy azok a projektek, amelyek engedélyezése a nemzeti jogszabályban előírt keresetindítási határidő lejárta miatt közvetlen kereset útján már nem támadható meg, a környezeti hatásvizsgálat kötelezettsége tekintetében tisztán és egyszerűen engedélyezettnek minősülnek (2016. november 17-i *Stadt Wiener Neustadt* ítélet, C-348/15, EU:C:2016:882, 43. pont).
- 81 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a 2010 júliusában végment jogalkotási reform során Írország a jogszabályaiba bevezette az olyan projektek szabályossá tételi eljárását, amelyeket a környezeti hatásvizsgálati kötelezettség megsértésével engedélyeztek. A Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy ezen eljárás részletes szabályait a PDAA XA. része írja elő, amelynek rendelkezéseit a 2008. július 3-i *Bizottság kontra Írország* ítéletből (C-215/06, EU:C:2008:380) eredő követelményeknek való megfelelés érdekében fogadták el.
- 82 Tehát egyrészt a PDAA XA. része 2010-es jogalkotási reformmal bevezetett 177 B. szakasza (1) bekezdése és (2) bekezdésének b) pontja értelmében, amennyiben az „Európai Unió Bíróságának jogerős határozata” megállapítja, hogy jogellenesen adtak ki egy olyan projektre vonatkozó engedélyt, amelynek tekintetében környezeti hatásvizsgálatot írnak elő, az illetékes hatóság írásban értesíti a projekt üzemeltetőjét, és arra kötelezi ez utóbbit, hogy nyújtson be kérelmet a helyettesítő engedély megszerzése érdekében. A PDAA XA része 177B. cikke (2) bekezdésének c) pontja pontosítja, hogy ez az értesítés a kérelmen túl arra is kötelezi a projekt üzemeltetőjét, hogy nyújtson be korrekciós környezeti hatásvizsgálati nyilatkozatot (*remedial environmental impact statement*).

- 83 Másrészt a PDAA XA részének 177C. cikke azonos körülmények között lehetővé teszi az, egy a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó kötelezettség megszegésével engedélyezett projekt működtetője számára a szabályossá tételi eljárás megindítását. Ha kérelmének helyt adnak, az üzemeltetőnek a PDAA XA. része 177D. cikke (7) bekezdésének b) pontja értelmében korrekciós környezeti hatásvizsgálati nyilatkozatot kell benyújtania.
- 84 Ettől még az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettségzegés fennállásának megítéléséhez szükséges referencia-időpontban, azaz az e rendelkezés értelmében kibocsátott felszólító levélben meghatározott határidő lejártakor (lásd ebben az értelemben: 2012. december 11-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-610/10, EU:C:2012:781, 67. pont), vagy akár a jelen ítélet 26. pontjában említett 2010. március 22-i felszólítólevélben említett időpontban, azaz 2010 májusában, Írország tartózkodott attól, hogy a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásait újból értékelje a szóban forgó engedélyek szabályossá tételi eljárásának keretében, és ezzel megsértette a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélethez (C-215/06, EU:C:2008:380) kapcsolódó jogerőt az ezen ítélet rendelkező részének második francia bekezdése tekintetében.
- 85 Írország a tárgyaláson úgy érvelt mindazonáltal, hogy a szélerőműpark építésére adott engedélyeket illetően a szabályossá tételi eljárást végső soron nem alkalmazhatja hivatalból. Az illetékes önkormányzati szervek ugyanis, miután ezt az eljárást a PDAA XA. részének 177B. cikke alapján megindították, befejezték ezt az eljárást. Noha e hatóságok az államhoz tartozó szervek minősülnek, függetlenek, és így kivonhatják magukat az ír kormány ellenőrzése alól.
- 86 Írország azt állítja továbbá, hogy nem kényszerítheti a szélerőműpark üzemeltetőjét a PDAA XA részének 177C. cikke szerinti helyettesítő engedély kérelmezésére. Kétségtelen, hogy ezen üzemeltető olyan, félig állami cég 100%-os tulajdonában lévő leányvállalat, amely üzletrészeinek 90%-a Írország tulajdonában van. Ugyanakkor a felperes a tevékenységeinek mindennapi irányítását illetően független.
- 87 Írország azt állítja továbbá, hogy a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével ellentétes az olyan közigazgatási határozat – mint a jelen ügy tárgyát képező engedélyek – visszavonása, amely a keresetindítási határidő lejártá miatt már nem képezheti közvetlen kereset tárgyát, és amely következképpen jogerőre emelkedett.
- 88 Írország érveit mindazonáltal el kell utasítani.
- 89 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jogból eredő kötelezettségek nemteljesítésének igazolása végett a tagállam nem hivatkozhat kifogásként belső jogrendszerének rendelkezéseire, gyakorlatára vagy helyzeteire (2014. december 2-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-378/13, EU:C:2014:2405, 29. pont; 2018. január 24-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-433/15, EU:C:2018:31, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ebből az következik, hogy Írország a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletből (C-215/06, EU:C:2008:380) eredő kötelezettségek nemteljesítésének igazolása érdekében nem hivatkozhat olyan nemzeti rendelkezésekre, amelyek korlátozzák a szabályossá tételi eljárás – így a PDAA XA részének 177B. cikke és 177C. cikke – alkalmazásának lehetőségeit, amelyet a nemzeti jogszabályaiba éppen az ezen ítéletben foglaltak teljesítésének biztosítása céljából vezetett be.
- 90 Mindenesetre, ami annak az állítólagos lehetetlenséget illeti, hogy e tagállam arra kötelezze a hatáskörrel rendelkező önkormányzati szerveket, hogy indítsák meg az ír jogszabályok által előírt szabályossá tételi eljárást, emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 75. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat szerint az említett tagállam minden egyes szerve és különösen e helyi hatóságok kötelesek a hatáskörük keretében minden szükséges intézkedést megtenni a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásai vizsgálatának elmulasztásának pótlása érdekében.

- 91 Továbbá, a szélerőműpark üzemeltetőjének tétlenségét, illetve azt illetően, hogy meg is tagadta a módosítási eljárás PDAA XA. részének 177C. cikke alapján történő megindítását, elegendő *mutatis mutandis* a jelen ítélet 89. pontjában kifejtett megfontolásokra utalni, mivel ezen üzemeltető Írország ellenőrzése alatt áll. Ily módon az említett üzemeltetőt e tagállam olyan intézményének kell tekinteni, amelyre – amint arra a Bizottság helyesen hivatkozott – az európai uniós irányelvekből eredő kötelezettségek vonatkoznak (2007. június 14-i Medipac – Kazantzidis ítélet, C-6/05, EU:C:2007:337, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 92 Ami Írország arra alapított érvét illeti, hogy a szélerőműpark üzemeltetőjének jogellenesen kiállított engedélyek visszavonása ellentétes a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével, emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás a Szerződésből vagy valamely másodlagos jogi aktusból származó kötelezettségek tagállamok általi megszegésének objektív megállapításán alapszik, másrészt pedig, hogy noha valamely jogsértő aktus visszavonásának észszerű határidőn belül kell történnie, és figyelemmel kell lennie annak mértékére, amennyire az érdekelt esetlegesen bízhatott a jogi aktus jogszerűségében, az ilyen visszavonás elvben megengedett (2006. május 4-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet, C-508/03, EU:C:2006:287, 67. és 68. pont).
- 93 Írország nem hivatkozhat tehát a jogbiztonság és az érintett gazdasági szereplő szerzett jogai tekintetében fennálló bizalomvédelem elvére az azon objektív megállapításból eredő következmények vitatása érdekében, hogy nem teljesítette a 85/337 irányelv értelmében egyes projektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálata tárgyában előírt kötelezettségeit (lásd ebben az értelemben: 2006. május 4-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet, C-508/03, EU:C:2006:287, 69. pont).
- 94 Mindenesetre Írország annak kijelentésére szorítkozik, hogy a két hónapos, illetve – a PDAA által meghatározott – nyolchetes határidő lejártát követően a szóban forgó engedélyek többé nem képezhetik közvetlen kereset tárgyát, és azokat a nemzeti hatóságok nem vitathatják.
- 95 Márpedig Írország ezzel az érveléssel figyelmen kívül hagyja a Bíróságnak a jelen ítélet 80. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatát, amely szerint azok a projektek, amelyek engedélye a nemzeti jogszabályban előírt keresetindítási határidő lejártá miatt már nem támadható meg közvetlen keresettel, nem tekinthetők pusztán és egyszerűen jogszerűnek a környezeti hatásvizsgálat kötelezettsége szempontjából.
- 96 Meg kell továbbá jegyezni, hogy noha kétségkívül nincs kizárva, hogy az érintett létesítmény létesítését és üzembe helyezését követően, az engedély megadása előtti környezeti hatásvizsgálat pótlása érdekében végzett vizsgálat ezen engedélyek visszavonásához vagy módosításához vezethet, e megállapítás nem érinti azon gazdasági szereplő esetleges lehetőségét, amely az uniós joggal ellentétesnek bizonyuló valamely tagállami szabályozásnak megfelelően járt el, hogy az említett állam intézkedései és mulasztása következtében elszenvedett kár megtérítése iránti kérelmet nyújtson be.
- 97 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy Írország, mivel nem tette meg a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítéséhez szükséges valamennyi intézkedést az ítélet rendelkező része 1. pontjának második francia bekezdése tekintetében, nem teljesítette az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A pénzügyi szankciókról

A felek érvei

- 98 A Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy Írország még mindig nem tett eleget a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltaknak, azt kéri, hogy a Bíróság kötelezze e tagállamot, hogy fizessen meg 1343,20 euró átalányösszeget, megszorozva az ítélet időpontja és az

említett ítéletben foglaltak Írország általi teljesítésének időpontja, azaz a jelen ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítésének időpontja között eltelt napok számával, amennyiben ez utóbbi időpont korábbi, mint a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítésének időpontja, így a minimális átalányösszegnek 1 685 000 eurónak kell lennie.

- 99 A Bizottság azt kéri továbbá, hogy a Bíróság kötelezze Írországot a jelen ügyben hozott ítélet időpontjától a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben foglaltak (C-215/06, EU:C:2008:380) Írország általi teljesítésének időpontjáig napi 12 264 euró összegű kényszerítő bírság megfizetésére.
- 100 A Bizottság „A jogsértési eljárások keretében a Bizottság által a [Bíróságnak] javasolt átalányösszegek és kényszerítő bírságok meghatározásához használt adatok naprakésszé tétele” című, 2017. december 15-i közleményével (HL 2017. C 431., 3. o.) naprakésszé tett, „Az [EUMSZ 260. cikk] végrehajtása” című 2005. december 12-i SEC (2005) 1658. sz. közleményére hivatkozva azt javasolja, hogy a kényszerítő bírság napi összegét úgy határozzák meg, hogy a 700 eurós egységes átalányalapot megszorozzák az 1-től 20-ig terjedő skálán 2-es súlyossági együtthatóval, valamint a jogsértés időtartamát tükröző 3-as, vagyis a legnagyobb együtthatóval. A kapott eredményt meg kell szorozni Írország esetében 2,92-ben rögzített „n” tényezővel. Ami az átalányösszeg kiszámítását illeti, az átalányalapot napi 230 euróban határozzák meg, és azt meg kell szorozni a 2,92-ben rögzített „n” súlyossági tényezővel. Az így nyert összeget meg kell szorozni azon napok számával, amelyek folyamán még mindig fennáll a kötelezettségszegés.
- 101 Ami a kötelezettségszegés súlyát illeti, a Bizottság úgy véli, hogy figyelembe kell venni a 85/337 irányelv által előírt környezeti hatásvizsgálat céljait, a Bíróság által a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380) 102. és 104. pontjában megállapított tényeket, valamint a szélerőműpark építéséhez kapcsolódó, jelentős környezeti károkat okozó földcsuszamlást.
- 102 Egyébiránt a Bizottság úgy véli, hogy a Bíróság elé terjesztett ügyek azt mutatják, hogy Írország már több alkalommal megsértette a 85/337 irányelvet. Noha e tagállam időközben elvégezte ezen irányelv átültetését, a Bizottság szerint nem valósított meg a szóban forgó kötelezettségszegés orvoslását célzó előrelépést, amely kötelezettségszegés, különösen hosszú ideje, továbbra is fennáll.
- 103 A jogsértés időtartamát illetően a Bizottság hangsúlyozza, hogy a szabályossá tételi intézkedések elfogadása kizárólag Írország felelőssége, és nem függ a Bizottság véleményétől. Írország a lehető legrövidebb időn belül köteles lett volna ilyen intézkedéseket elfogadni.
- 104 Írország úgy véli, hogy a jelen ügyben már eleget tett a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltaknak, mivel meghozta az ellenőrzése alá tartozó intézkedéseket, megalkotva egy „elvi dokumentumot”, amely előírja a szélerőműpark által a környezetre gyakorolt hatások üzemeltető által elvégzendő vizsgálatát.
- 105 Az a tény, hogy e dokumentum kidolgozásához bizonyos időre volt szükség, nem vezethet kötelezettségszegéshez, mivel a Bizottsággal való kapcsolattartás nélkülözhetetlen volt az említett dokumentum tartalmának a meghatározásához.
- 106 Egyébiránt a Bizottság keresetlevele nem jelöli meg azokat az intézkedéseket, amelyeket a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380) rendelkező része 1. pontjának második francia bekezdése tekintetében el kell fogadni. Márpedig a kényszerítő bírság meghatározása éppen az ezen ítéletben foglaltak teljesítésére irányul.
- 107 Mindenesetre a jelen ügy körülményei a jelen ítélet 53. pontjában felidézett okoknál fogva eltérnek a 2017. július 26-i Comune di Corridonia és társai (C-196/16 és C-197/16, EU:C:2017:589) ítélet, valamint a 2018. február 28-i Comune di Castelbellino ítélet (C-117/17, EU:C:2018:129)

körülményeitől. Ha azonban a Bíróság úgy ítélné meg, hogy ezek az ítéletek megerősítik a Bizottság érvelését, azok a vonatkozó ítélkezési gyakorlattal való törést mutatnának. Ennélfogva a 2017. július előtti időszakban elkövetett esetleges jogsértés miatt nem lehet szankciót kiszabni.

- 108 Írország ezenkívül emlékeztet arra, hogy a Bizottság közleményei nem kötik a Bíróságot, és ez utóbbinak megfelelő és arányos szankciót kell meghatároznia. A jelen ügy egyetlen és rendkívüli, amit a Bíróságnak figyelembe kellene vennie, amikor meghatározza a pénzügyi szankciók összegét.
- 109 Ami a jogsértés súlyát illeti, Írország úgy véli, hogy – különösen a 85/337 irányelv teljes körű átültetésére, Írország jóhiszeműségére, valamint a jelen ügy ténybeli és jogi nehézségeire tekintettel – a minimális együttthatót kell alkalmazni. Figyelembe kell venni a kötelezettségeinek teljesítése során Írország által elért előrehaladást is, valamint azt a tényt, hogy nincs bizonyítva, hogy Derrybriemben a terület megcsúsúzása a szélerőműpark építéséhez kapcsolódott. Ezenkívül Írország konstruktív módon együttműködött a Bizottsággal, és eltökéltnak mutatkozott a szóban forgó problémák megoldására. A 2016 decembere és 2017 októbere között eltelt idő az Írország és a Bizottság közötti egyszerű félreértés eredménye, és nem az együttműködés hiányát bizonyítja.
- 110 Tekintettel a jelen ügy sajátosságaira, valamint a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének megfelelő szabályossá tételi mechanizmus bevezetésének nehézségeire, egy időtartamot tükröző együtttható alkalmazása sem lenne célszerű.

A Bíróság álláspontja

- 111 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság feladata, hogy az egyes esetekben az előtte folyamatban lévő ügy körülményeitől függően, valamint a meggyőzés és visszatartás szerinte szükséges mértéke alapján meghatározza az uniós jog hasonló megsértése megismétlődésének a megelőzéséhez szükséges megfelelő pénzügyi szankciókat (2018. május 31-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-251/17, nem tették közzé, EU:C:2018:903, 107. pont).

Az átalányösszegekről

- 112 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság az érintett területen rendelkezésére álló mérlegelési jogkörének gyakorlása során jogosult halmazatban kiszabni kényszerítő bírságot és átalányösszeget (2018. október 15-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-167/17, EU:C:2015:903, 153. pont).
- 113 Az átalányösszeg megfizetésére való kötelezésre, és adott esetben ezen összeg megállapítására minden esetben a megállapított kötelezettségszegés jellemzőivel, valamint az EUMSZ 260. cikk alapján megindított eljárásban érintett tagállam által tanúsított magatartással összefüggő, releváns tényezők összessége alapján kell, hogy sor kerüljön. E tekintetben az említett rendelkezés széles mérlegelési jogkört biztosít a Bíróság számára annak eldöntésében, hogy kiszab-e, vagy sem, ilyen szankciót, és adott esetben annak összege megállapításában (2018. október 15-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-167/17, EU:C:2015:903, 154. pont).
- 114 Ezenkívül mérlegelési jogkörének gyakorlása során a Bíróság feladata ezen átalányösszeg oly módon történő meghatározása, hogy az egyrészt megfeleljen a körülményeknek, másrészt arányos legyen az elkövetett jogsértéssel. E tekintetben jelentős tényezőnek számít a megállapított jogsértés súlya, valamint a jogsértésnek az azt megállapító ítélet kihirdetése óta történő fennállásának időtartama (lásd ebben az értelemben: 2014. december 2-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-196/13, EU:C:2014:2407, 117. és 118. pont; 2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 156., 157. és 158. pont).

- 115 Először is, a jogsértés súlyával kapcsolatban, emlékeztetni kell arra, hogy a környezetvédelem célja az Unió leglényegesebb céljainak egyike, és mind átfogó, mind pedig alapvető jellegű (lásd ebben az értelemben: 2012. február 28-i Inter-Environnement Wallonie és Terre wallonne ítélet, C-41/11, EU:C:2012:103, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 116 A környezeti hatásvizsgálat, amint azt a 85/337 irányelv előírja, a környezetvédelem egyik alapvető mechanizmusa, amennyiben lehetővé teszi – amint arra a jelen ítélet 73. pontja is emlékeztet –, hogy inkább eredendően elkerüljék a környezetszennyezést és károsítást, semmint hogy utólagosan küzdjenek a hatásaikkal szemben.
- 117 A jelen ítélet 75. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal összhangban, a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó kötelezettség megszegése esetén az uniós jog azt követeli meg, hogy a tagállamok szüntessék meg az uniós jog e megsértéséből eredő jogellenes következményeket (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Comune di Corridonia és társai ítélet, C-196/16 et C-197/16, EU:C:2017:589, 35. pont).
- 118 Amint az a jelen ítélet 23–36. pontjából következik, a szélerőműpark engedélyezését és építését megelőző környezeti hatásvizsgálat elvégzésére vonatkozó kötelezettség megsértésében megnyilvánuló kötelezettségszegés 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) történt megállapítása óta több mint tizenegy év telt el anélkül, hogy Írország az ezen ítélet rendelkező része 1. pontjának második francia bekezdése tekintetében elfogadta volna az ezen ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.
- 119 Igaz ugyan, hogy Írország 2010 júliusában elfogadta a PDAA-t, amelynek XA része a környezeti hatásvizsgálati kötelezettség megsértésével engedélyezett projektek szabályossá tételére irányuló eljárást ír elő. Azonban valamivel több mint két évvel később e tagállam arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fogja alkalmazni a szabályossá tételi eljárást, miközben 2009 áprilisától fogva ennek az ellenkezőjét állította. Írország ezzel szemben egy nem hivatalos hatásvizsgálat elvégzését javasolta, amely semmilyen jogi alapon nem nyugszik. 2019. március 29-i levelében, tehát két nappal a jelen ügyben tartott bírósági tárgyalás előtt, Írország újból megváltoztatta álláspontját, és immár azt állítja, hogy a szélerőműpark üzemeltetője a PDAA XA. részében előírt szabályossá tételi eljárás alkalmazását fogja kérni. A tárgyaláson azonban Írország nem tudta megjelölni, hogy ezen eljárást a PDAA XA. részének 177B. cikke alapján a hatáskörrel rendelkező hatóságok hivatalból, vagy – a PDAA XA részének 177C. cikke alapján – az említett üzemeltető kérelmére indítják-e meg. Írország ezen eljárás kezdő időpontját sem tudta megjelölni. A Bírósághoz a mai napig nem érkezett erre vonatkozóan egyéb információ.
- 120 Meg kell állapítani, hogy e körülmények között Írország magatartása azt bizonyítja, hogy e tagállam nem a jóhiszemű együttműködési kötelezettségének megfelelően járt el a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380) rendelkező része 1. pontjának második francia bekezdésében megállapított kötelezettségszegés megszüntetése érdekében, ami súlyosító körülménynek minősül.
- 121 Mivel az ezen ítéletben foglaltak teljesítése még nem történt meg, a Bíróságnak meg kell állapítania a jogsértés különösen hosszú időtartamát, amely jogsértés, a 85/337 irányelv környezetvédelmi célkitűzésére tekintettel, egyértelműen súlyos jellegű is (lásd analógia útján: 2018. február 22-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-328/16, EU:C:2018:98, 94. pont).
- 122 Másodszor, ami a jogsértés időtartamát illeti, emlékeztetni kell arra, hogy ezen időtartamot a tényállás Bíróság általi mérlegelése időpontjának figyelembevételével kell értékelni, és nem azon időpontra tekintettel, amikor a Bizottság a Bírósághoz fordult. Márpedig a jelen esetben jelentősnek minősül a jogsértés időtartama, azaz a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-215/06, EU:C:2008:380) kihirdetésének időpontját követően eltelt több mint tizenegy év (lásd, analógia útján: 2018. február 22-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-328/16, EU:C:2018:98, 99. pont).

- 123 Ugyanis, noha az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdése nem határozza meg azt a határidőt, ameddig az ítéletben foglaltakat teljesíteni kell, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog azonnali és egységes alkalmazásához fűződő érdek megköveteli, hogy a teljesítés azonnal elkezdődjön, és a lehető legrövidebb idő alatt megtörténjen (lásd analógia útján: 2018. február 22-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-328/16, EU:C:2018:98, 100. pont).
- 124 Harmadszor, a szóban forgó tagállam fizetési képességét illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a tagállamnak a tényállás Bíróság általi vizsgálata időpontjában ismert bruttó hazai termékét (GDP) kell figyelembe venni (lásd analógia útján: 2018. február 22-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-328/16, EU:C:2018:98, 101. pont).
- 125 Figyelemmel a jelen ügy összes körülményére, meg kell állapítani, hogy az uniós jog megsértése hasonló jövőbeni ismétlődésének hatékony megakadályozása megkívánja átalányösszeg kiszabását, amelynek összegét 5 000 000 euróban kell megállapítani.
- 126 Következésképpen Írországot kötelezni kell arra, hogy fizessen 5 000 000 euró átalányösszeget a Bizottságnak.

A kényszerítő bírságról

- 127 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a kényszerítő bírság kiszabása főszabály szerint csak akkor igazolt, ha a korábbi ítéletben foglaltak teljesítésének elmulasztásán alapuló kötelezettségszegés fennmarad a tényállás Bíróság általi vizsgálatáig (2018. szeptember 7-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-584/17, EU:C:2016:903, 108. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 128 A jelen ügyben nem vitatott, hogy – amint az többek között a jelen ítélet 118. és 119. pontjában megállapításra került – Írország még mindig nem végezte el a szélerőműpark környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatát egy, a szóban forgó, a 85/337 irányelv által előírt előzetes környezeti hatásvizsgálati kötelezettség megsértésével kiadott engedélyek szabályossá tételére irányuló eljárás keretében. A tényállás Bíróság általi vizsgálatának időpontjában nem rendelkezik olyan információval, amely bizonyítaná e helyzet esetleges megváltozását.
- 129 A fentiekre tekintettel azt kell megállapítani, hogy az Írországnak felrótt kötelezettségszegés a jelen ügyben a tényállás Bíróság általi vizsgálatáig fennáll.
- 130 E körülmények között Írország kényszerítő bírság fizetésére való kötelezése megfelelő pénzügyi eszköz arra, hogy e tagállamot ösztönözze a megállapított kötelezettségszegés megszüntetéséhez, valamint a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írország ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak maradéktalan teljesítésének biztosításához szükséges intézkedések elfogadására.
- 131 Ami a kényszerítő bírság összegének kiszámítását illeti, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azt annak tükrében kell meghatározni, hogy milyen mértékű meggyőzésre van szükség ahhoz, hogy a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak teljesítését elmulasztó tagállam változtasson magatartásán, és véget vessen a kifogásolt jogsértésnek. Az e területen rendelkezésére álló mérlegelési jogkörének gyakorlása során a Bíróság feladata, hogy úgy határozza meg a kényszerítő bírságot, hogy az egyrészt megfeleljen a körülményeknek, másrészt arányos legyen a megállapított kötelezettségszegéssel, valamint az érintett tagállam fizetési képességével (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 117. és 118. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 132 A Bizottság kényszerítő bírságra vonatkozó javaslatai nem köthetik a Bíróságot, azok csak hasznos hivatkozási alapként szolgálnak. A Bíróságnak továbbra is meg kell őriznie szabadságát a kiszabandó kényszerítő bírság olyan összegének és formájának meghatározása tekintetében, amelyet megfelelőnek

vél e tagállam arra való ösztönzésére, hogy teljesítse az uniós jogból eredő kötelezettségeit (lásd ebben az értelemben: 2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 119. pont).

- 133 A kényszerítő bírság összegének meghatározásához az uniós jog egységes és hatékony alkalmazása céljából e bírság kényszerítő jellegének biztosítása érdekében figyelembe veendő alapvető szempontok főszabály szerint a következők: a jogsértés súlya, a jogsértés időtartama és a szóban forgó tagállam fizetési képessége. E szempontok alkalmazásához a Bíróságnak figyelembe kell vennie különösen az ítéletben foglaltak teljesítése elmaradásának a magán- és közérdekeket érintő következményeit, továbbá azt, hogy az érintett tagállamot milyen sürgősen kell a kötelezettségei teljesítésére szorítani (2018. november 14-i Bizottság kontra Görögország ítélet, C-93/17, EU:C:2018:903, 120. pont).
- 134 A jelen ügyben a kötelezettségzegés megállapításához vezető jogi és ténybeli elemek összességére, valamint a jelen ítélet 115–124. pontjában foglalt megfontolásokra tekintettel a Bíróság napi 15 000 euró összegű kényszerítő bírság kiszabását véli megfelelőnek.
- 135 Kötelezni kell tehát Írországot, hogy a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írorság ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedések megtételében való késedelemért a jelen ítélet kihirdetésétől az első ítéletben foglaltak maradéktalan teljesítéséig napi 15 000 euró összegű kényszerítő bírságot fizessen a Bizottságnak.

A költségekről

- 136 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Írországot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Írország, mivel nem hozta meg valamennyi, a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írorság ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedést, nem teljesítette az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**
- 2) **A Bíróság kötelezi Írországot, hogy fizessen az Európai Bizottságnak 5 000 000 euró általányösszeget.**
- 3) **A Bíróság kötelezi Írországot a jelen ítélet kihirdetésétől a 2008. július 3-i Bizottság kontra Írorság ítéletben (C-215/06, EU:C:2008:380) foglaltak teljesítésének időpontjáig számított napi 15 000 euró kényszerítő bírság megfizetésére.**
- 4) **A Bíróság Írországot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások